

Järjestämissuunnitelma Lapset, nuoret ja perheet Sosiaalihuollon palvelut

Järjestämistoimintojen laaja johtoryhmä 16.3.2026

Tulevaisuuslautakunta 26.3.2026

Aluevaltuustoseminaari 30.3.2026

Leena Mämmi-Laukka, Marja Salonen, Minna Malila, Arja Heikkinen, Miia Kekarainen, Hanna-Riitta Kahelin, Pauliina Eerola, Salla Savolainen, Susa Ivakko, Maarit Laurila, Milla Nousiainen ja Hanne Riestola

Järjestämissuunnitelman tarkoitus

- Toimialueen järjestämissuunnitelma on pohjana Pohteen järjestämissuunnitelman päivittämiseen.
- Valmistelu perustuu myös vuosien 2023–2025 järjestämissuunnitelmaan sekä keskeisiin päätettyihin linjauksiin.
- Lasten, nuorten ja perheiden suunnitelmassa kuvataan sosiaalihuollon palvelujen kokonaiskustannuksia, asiakasmääriä, kustannusten jaottelua ja vertailua järjestämistavan mukaan: oma palvelutuotanto, ostopalvelu ja palveluseteli vuosilta 2023–2025.
- Suunnitelman tarkoituksena on ennakoida palvelutarpeen muutokset vuoteen 2030, järjestämisen tavat %-osuuksittain ja ehdotetut toiminnan linjaukset sekä kustannuskehityksen taittuminen.
- Asiakastietojärjestelmistä ei saada riittävällä tasolla suoritettietoa- asiakasmäärissä voi olla epätarkkuutta siitä johtuen. Organisaatiomuutoksista johtuen tietojen vertailtavuus on heikkoa.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Lapsiperheiden
kotipalvelu

Tehostettu perhetyö

Perhetyö

Ammatillinen
tukihenkilö

Ammatilliset
perhekodit

Laitoshoito

Perhehoito

Viranomaistyö

Valvotut ja tuetut
tapaamiset ja
vaihdot

Tukiperhepalvelu

Perhekuntoutus
kotiin

Laitosperhe-
kuntoutus

Tilinpäätös 2025

Strateginen toimenpide (strategiset asiakirjat, joihin linkitty*)	Toimenpiteen toteuma v. 2025 (tiivis kuvaus tilanteesta)	Toteuman arviointi
Lisätään palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta oikea-aikaisten palvelujen ja hoidon saamiseksi ennaltaehkäiseviä ja matalan kynnyksen palveluita painottaen (JS, TUTA, PK)	Lapsiperheiden palveluohjaus on käytössä koko Pohteen alueella. Terapiatakuun mukainen työskentely on aloitettu sovittujen käytänteiden mukaisesti. Terapiatakuun toteutumisen seuranta ei ole vielä mahdollista. Lapsiperheiden varhaisen tuen toimintamalli valmistui pilotointivaiheeseen. Koulukuraattorien määrä on nostettu lakisääteiselle tasolle jononpurun erillismäärärahan avulla. Opiskeluhuollon yhtenäiset prosessikuvaukset on laadittu. Neuvola- ja kouluterveydenhuollossa terveydenhoitajien tarkastukset saatiin ajantasaisiksi. Perhekeskusten paikalliset ja alueelliset johtotiimit on käynnistetty koko Pohteen alueella. Lastensuojelun tehostetun tuen tiimin toiminta vakinaistui keväällä 2025. Aikuisten perustason sosiaalipalveluiden palveluohjausta ja digitaalisten palveluiden saatavuutta on vahvistettu. Aikuisten sosiaalipalveluiden neuvontapuhelinnumero on käytössä koko Pohteella.	Toteutui osittain ●
Vahvistetaan ja kehitetään perustason mielenterveyspalveluita hoitoon pääsyn helpottamiseksi ja hoitojonojen lyhentämiseksi (JS (päivitys), TUTA, PK)	Jonotilanne on parantunut koko alueella jononpurkuresurssien lisäämisen ansiosta. Erikoissairaanhoidon hoitotakuujonoa on lyhennetty merkittävästi kehittämällä toimintaa. Lasten ja nuorten hoidontarpeenarviointia on kehitetty ja Oulun alueella jonotilanne purettu. Oulun alueella käynnistettiin aikuistuvien nuorten erikoissairaanhoidon tiimi ja perustettiin perustason Porstua-toiminta. Oulaskankaalla erikoissairaanhoidon osastohoito päättyi ja tilalle käynnistettiin perustason mielenterveyspalveluiden tehostettu avohoito ja erikoissairaanhoidon avohoidon toiminta. Resurssia siirtyi myös perustason lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin.	Toteutui pääosin ●
Painotetaan mielenterveys- ja päihdekuntoutujien palvelurakenteessa kotiin annettavia palveluita ja avohoittoa (JS, TUTA, PK)	Palvelut myönnetään kotiin annettavien palvelujen ja asumisen myöntämisperusteiden mukaisesti. Ohjaajapalvelun jonoja purettu Oulussa vahvistamalla oman tuotannon resursseja. Päihde- ja riippuvuuspalvelut toteutetaan pääosin avohoitona.	Toteutui pääosin ●
Painotetaan lastensuojelussa ja lapsiperheiden sosiaalihuollon palveluissa avohoidon, kotiin annettavien sekä ehkäisevien ja matalan kynnyksen palveluita (JS, TUTA, PK)	Perhesosiaalityössä on kehitetty suhdeperustaista työskentelyotetta ja kotiin vietävien palveluiden tarkoituksenmukaista ja ohjautumista. Terapiatakuun myötä on otettu käyttöön vaikuttavia psykososiaalisia menetelmiä kuten IPC, ALI, EFFT, tunnekeskeinen pari-interventio sekä Ihmeelliset vuodet -ryhmät. Lastensuojelun palveluissa vahvistettu avohuollon omaa palvelutuotantoa suunnitelman mukaisesti. Lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden yhteistyötä on kehitetty tavoitteiden mukaisesti.	Toteutui ✓
Vahvistetaan palveluiden monituottajuusmallia (JS, TUTA)	Käytössä oma tuotanto, ostopalvelut sekä palveluseteli. Lastensuojelussa on vakinaistettu tehostetun tuen tiimi ja omaa tukiperhetoimintaa on vahvistettu. Asumispalvelut on kilpailutettu. Perhekeskuspalveluissa psykologisten tutkimusten hankinta valmistui ja mahdollisti ostot erityisesti alueilla, joilta puuttuu oma tuotanto. Kuntouttavan työtoiminnan hankinta valmistui 2025.	Toteutui ✓
Lisätään omaa tuotantoa mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluissa sekä lastensuojelun sijaishuollossa (JS, TUTA)	Oman tuotannon ryhmämuotoinen tuetun asumisen yksikkö Mielen tupa on perustettu Kuusamossa heinäkuussa 2025. Muiden uusien asumispalveluyksiköiden perustamiset eivät ole edenneet, koska tilavaatimukset täyttäviä, soveltuvia tiloja ei ole ollut saatavilla. Oman tuotannon perus- ja erityistason yksikkö lastenkoti Helmen toiminta on käynnistynyt helmikuussa 2025. Suunniteltu toinen lastensuojeluyksikkö ei toteutunut vuonna 2025 tilan puuttumisen vuoksi.	Toteutui pääosin ●

Lasten, nuorten ja perheiden tavoitteet TA2026

Lapset ja nuoret	
Päättävöitteet vuosille 2026–2028	
Lapsen ja nuoren psykososiaalista kehitystä turvataan monialaisen yhteistyön avulla	
Mittarit tavoitteiden seurantaan	
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 18-vuotiaiden osuus vähenee (tavoite: enintään 1,2 %) - Hoitotakuun toteutuminen lasten ja alle 23-vuotiaiden nuorten psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa	
Keskeisimmät palvelukokonaisuudet, joilla vastataan tavoitteisiin	
1. Lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäisyyn sekä varhaisen tuen ja hoidon koordinoitu perhekeskuskokonaisuus	2. Monialaisesti vaativia erityispalveluita tarvitsevien lasten ja nuorten hoito- ja palveluketju
Palvelukokonaisuuksien tavoitteet	
- Varhaisen avun, tuen ja hoidon tarpeen tunnistaminen sekä lapsen, nuoren ja perheiden hyvinvoinnin ja avun tarpeisiin vastaaminen - Varhaisen tuen ja hoidon mallin mukainen toiminta	- Monialaisesti vaativia erityispalveluita tarvitsevien lasten ja nuorten tunnistaminen - Tarpeenmukainen tuki ja hoito toimintamallien mukaisesti
Yhteiset strategiset toimenpiteet vuodelle 2026	
- Vahvistetaan lapsiperhepalveluiden ja lastensuojelun yhteisjohtajuutta siten, että perhekeskustoimintamalli toimii palveluohjauksellisenä rakenteena asiakkaan ja hänen tarpeenmukaisen verkostonsa moniammatillisessa yhteistyössä. - Vahvistetaan ja lisätään yhteistyötä kuntien kanssa.	- Suunnitellaan ja kehitetään yhteistä palvelutarpeen arviointia. - Lisätään mielenterveys- ja päihdepalveluiden integraatiota.

Toimialueen tasapainotustoimenpide		Arvioidut taloudelliset vaikutukset v. 2026
Aiemmin päätetyt toimenpiteet, joilla uusia taloudellisia vaikutuksia vuodelle 2026		
Lastensuojelun sijaishuollon oman toiminnan vaativan palvelun yksikkö ja seitsemän paikkainen arviointiyksikkö		-42 000
Uudet toimenpiteet		
Lastensuojeluyksikön perustaminen		-375 000
Lastensuojeluyksikön perustaminen		-375 000
Lastensuojelulaitoshoidon ostopalveluista vähenee 20 asiakasta/ vuosi		-2 500 000
Ostopalvelujen vähentäminen koko palvelualueelta		-2 000 000
Kaikki tasapainotustoimenpiteet yhteensä		-5 292 000

Strategiset tavoitteet TA2026

Strateginen painopiste	Strateginen tavoite vuodelle 2026	Mittari	Lähtötaso	Tavoite-taso 2026	Keskeiset toimenpiteet
Ihmistä varten	Asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti	Lastensuojelun palvelutarpeen arviointien toteutuminen lakisääteisessä 3 kk:n määräajassa	80,9 % (THL)	100 %	Tunnistetaan ja kehitetään yhtenäisiä sekä monialaisia palveluprosesseja ja toimintamalleja asiakaskeskeisesti. Seurataan palvelujen kohdentamista ja vaikuttavuutta olemassa olevin keinoin. Keskitetään yhteisten kotiin annettavien palveluiden koordinaatiota yhteistyön ja organisaatiomuutosten kautta.
Ihmistä varten	Digitaalisten palveluiden käytön mahdollistaminen	Digisotekeskuksen kontaktien osuus kaikista mielenterveystyön (T71) kontakteista	3,4 %	5 %	Lisätään digipalvelujen ja etäpalvelujen mahdollisuuksia asiakaslähtöisesti työn tuottavuuden parantamiseksi.
Ihmistä varten	Kehitetään ja vahvistetaan perhehoitoa kaikissa ikäryhmissä	Perhehoidossa (sis. lyhyt- ja pitkäaikainen) olevien asiakkaiden määrä lastensuojelussa, vammaispalveluissa ja ikäihmisten palveluissa (Oima, 30.9.2025)	Lastensuojelu 826 (ei sisällä ostoperhehoitoa) Tukiperhe 379 Vammaiset 12 Ikäihmiset 143	+ 5 %	Lisätään perhehoidon omaa tuotantoa Vahvistetaan perhehoidon keskuksen työntekijäresurssia.

Lakiuudistukset

Vammaispalvelulain 1.1.2025 voimaantulo

Jos sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut ovat asiakkaalle riittäviä, asiakkaat eivät siirry vammaispalveluihin.

Asiakkaita siirtynyt peruspalveluihin palvelutarpeen arvioinnin myötä ja myös uusia asiakkaita tulee peruspalveluihin.

Myös vaativia asiakkuuksia ohjautuu lapsiperhepalveluun ja lastensuojeluun.

Sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain uudistukset toteutuessaan tulevat aiheuttamaan merkittäviä muutoksia esimerkiksi palveluiden poistumiseen ja työntekijöiden vähentymiseen.

Mahdollinen voimaantulo 1.1.2027.

Sosiaalihuoltolakiin on ehdotettu siirrettäväksi lastensuojelun avohuollon tukitoimet ja jälkihuolto.

Nostoja muista muutosesityksistä:

- **Shl 18 § perhetyö ja 26 § kasvatusta- ja perheneuvonta kumotaan ja uusi perheiden tuen ja ohjauksen tai perheohjauksen palvelusta.**
- **Samassa tehostettu perhetyö ja perhekuntoutus** silloin, kun se on järjestetty erilaisina kotiin vietävän tuen muotoina.
- Palvelua intensiivisin tukimuodoin joko **kotiin vietävinä tai ryhmämuotoisina tai päivämuotoisena perhekuntoutuksena.** Tavoite **ehkäistä sijaishuollon tarve.**
- Ehdotetaan tukipalvelut ja kotihoito, lapsiperheiden kotipalvelu sekä tuettu asuminen, yhdistettäväksi yhdeksi kotona asumisen erilaisia tuen muotoja sisältäväksi palveluksi (ei sis. asuntoa).
- **Sosiaalipalveluja järjestetään vain, jos sosiaalityö ja sosiaaliohjaus eivät yksinään ole asiakkaan tarpeisiin vastaamiseksi sopivia tai riittäviä.**
- Hyvinvointialueen omana palvelutuotantona tuottaman sosiaaliohjauksen ja sosiaalityön vahvistamisella voi vaikuttaa **tiettyjen ostopalvelujen tarpeeseen** (kuten ammatillisen tukihenkilön palveluostot).

Mitä palveluita on kehitetty

Viranomaistyö

- Digipalvelupolut
- Palvelutarpeen arvioinnin ja viranomaistyön prosessien kehittäminen (monialaiset prosessit, ennakollinen lastensuojeluilmoitus, aikuisten ja lapsiperhepalveluiden yhdyspinta)
- Perhehoitokeskuksen (sis. tukiperhepalvelu) kehittäminen
- Integroitu palveluohjaus

Palvelumuotoilu

- Oman toiminnan vahvistaminen ja matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen
- Varhaisen tuen toimintamalli
- Lastensuojelun tehostetun tuen tiimi (ITU) omana tuotantona
- Alkuarviointien yhdistäminen
- Terveystietojen yhdenmukaiset ajanvaraus- ja toimintakäytännöt

Kotiin annettavat palvelut

- Palvelupaketit (perhetyö, tehostettu perhetyö, kasvatus- ja perheneuvonta)
- Nepsy-konsultaatiot
- Perhetyön liittäminen palvelutarpeen arviointiin
- Perhepäihdekuntoutus
- Lapsiperheiden palveluohjaus otettu käyttöön

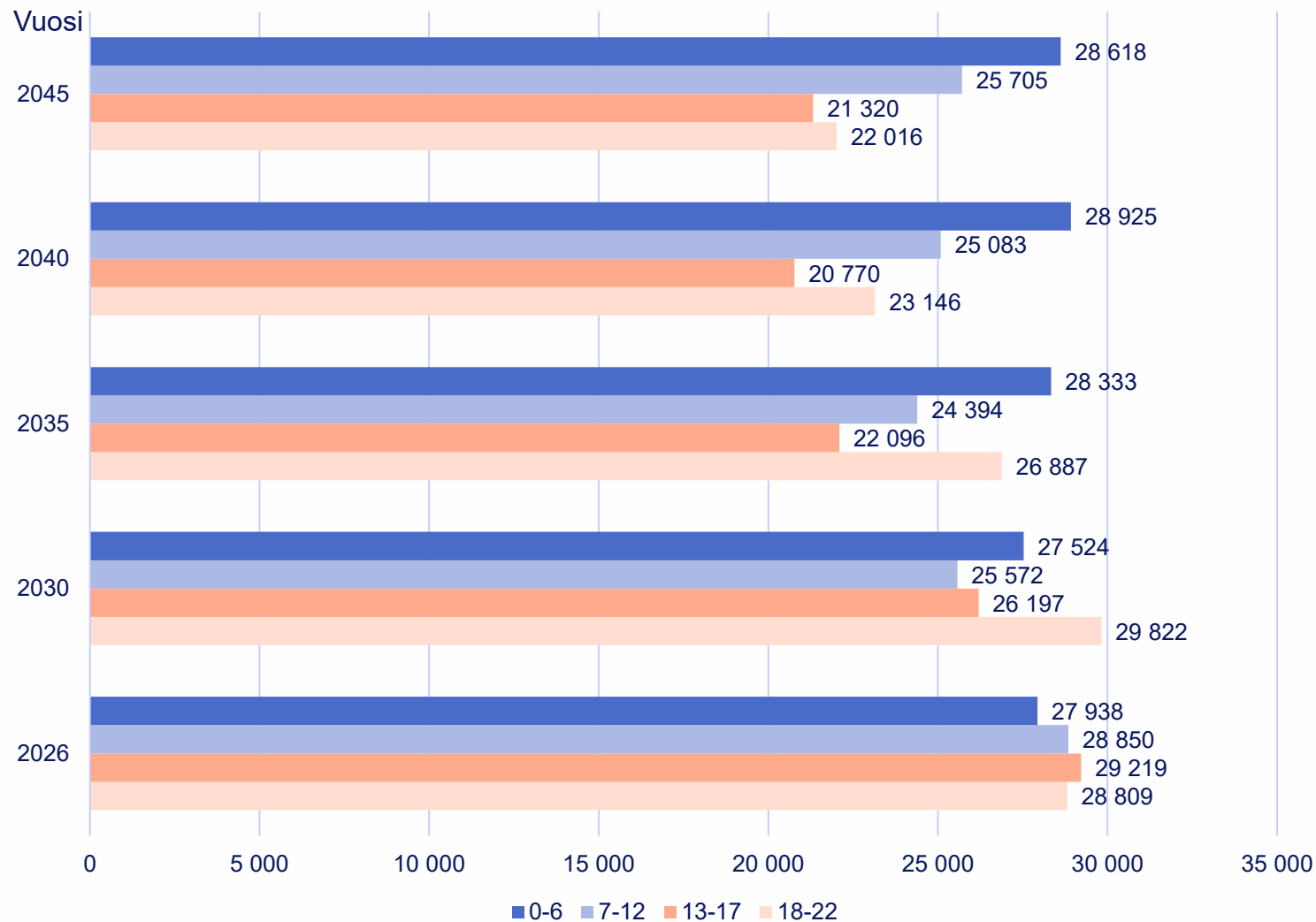
Digitaaliset palvelut

- Etävanhemmuusryhmät
- Perhevalmennus
- Digitaalinen palvelutarjotin

Monialaista yhteistyötä sisältävät palveluketjut

- Lasten huomioiminen aikuisten palveluissa
- Yhteisiasiakkuuden toimintamallit
- Nuorten päihdepalveluiden kehittäminen
- Perhekeskustyö

Väestöennuste 0-22 -vuotiaiden osalta 2026 - 2045

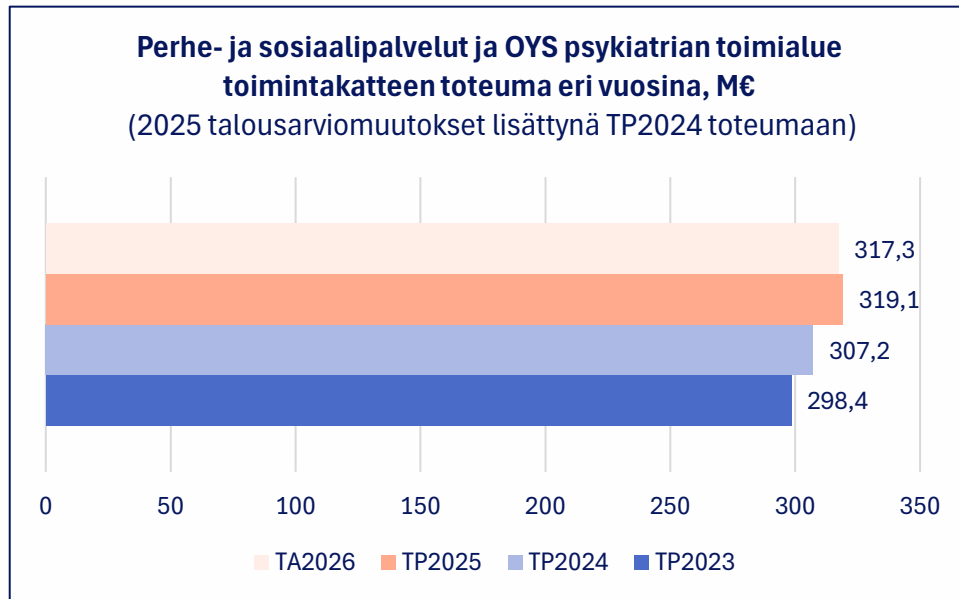
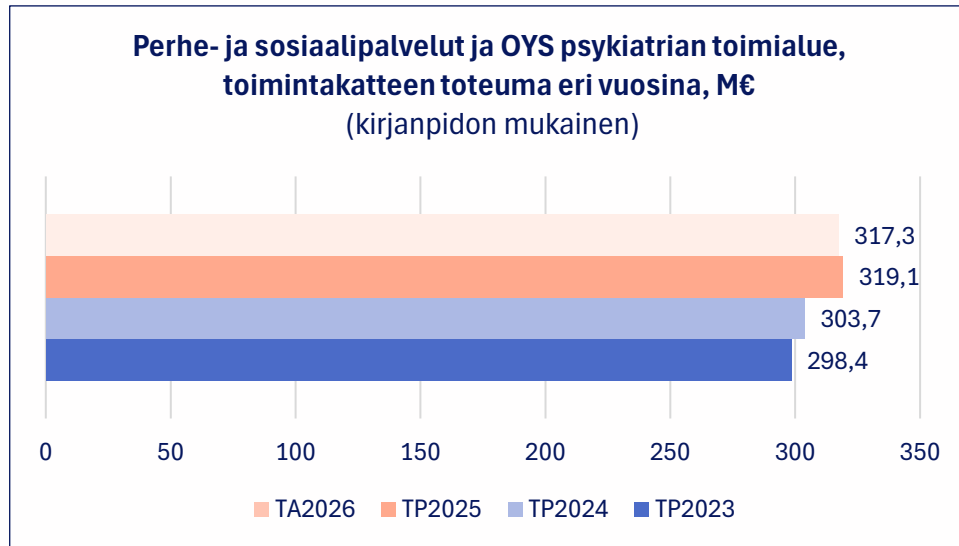

Vuosi	0-6	7-12	13-17	18-22	0-22
2026	27 938	28 850	29 219	28 809	114 816
2030	27 524	25 572	26 197	29 822	109 115
2035	28 333	24 394	22 096	26 887	101 710
2040	28 925	25 083	20 770	23 146	97 924
2045	28 618	25 705	21 320	22 016	97 659
Erotus 2026 - 2045	680	-3 145	-7 899	-6 793	-17 157

0–22-vuotiaiden kokonaismäärä laskee
17 157 vuodesta 2026 vuoteen 2045.

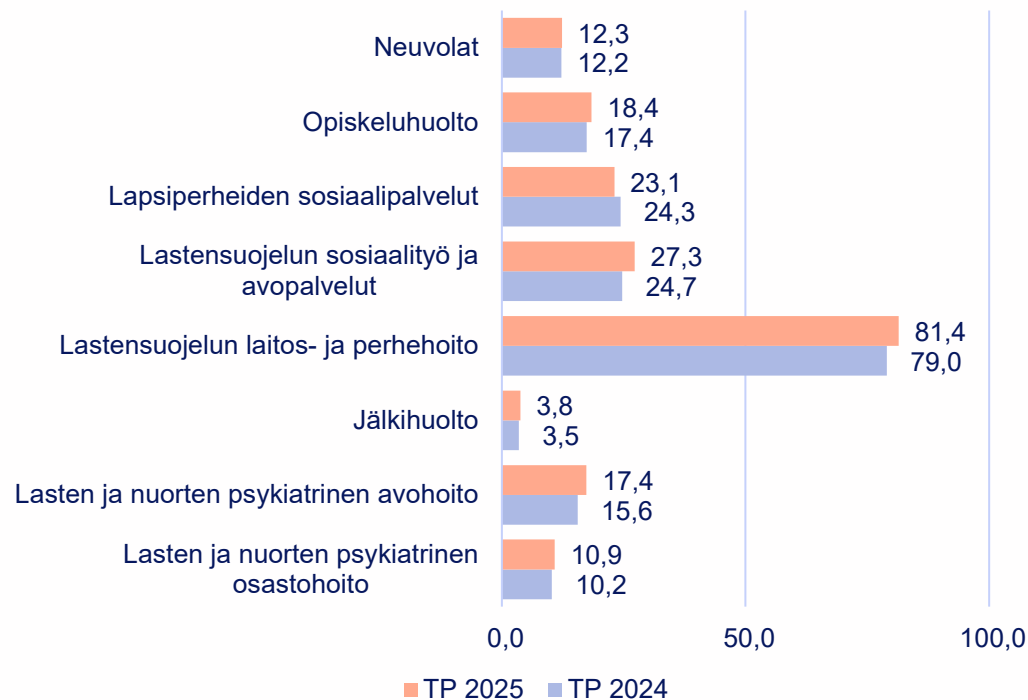
Väestöennusteen muutosta selittää
osaltaan alueelta poismuutto.

Perhe- ja sosiaalipalvelut ja Oys psykiatria ulkoisen toimintakatteen kehitys, vuosivertailu TP2023-TA2026

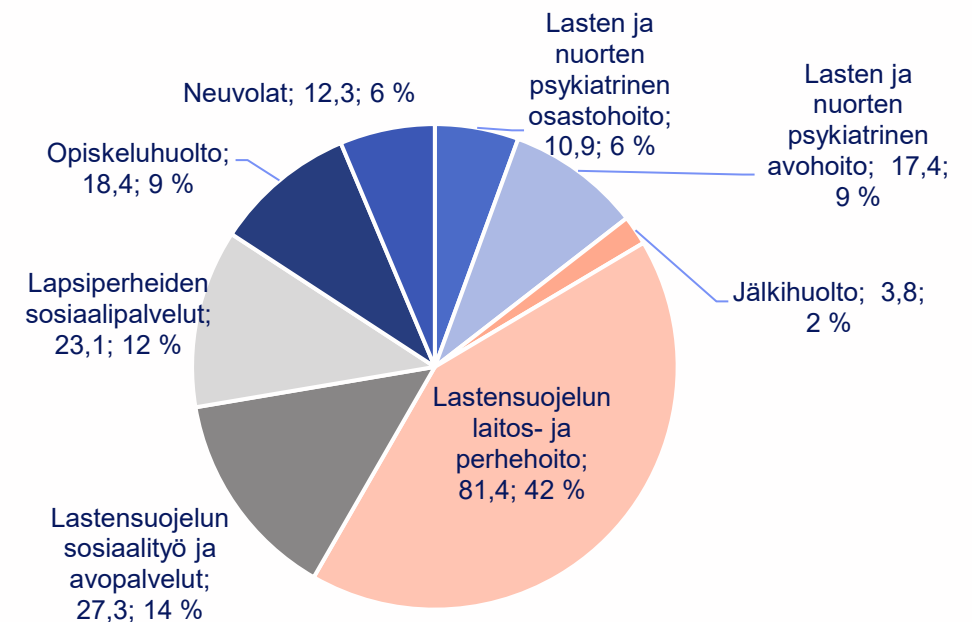
- Perhe- ja sosiaalipalvelujen vertailukelpoinen talousarviomuutokset sisältävä toimintakate kasvoi vuosien 2024 ja 2025 tilinpäätösten välillä 12 M€ (3,9%). Kirjanpidon mukainen kasvu oli 15,4 M€ (5,1 %).
- Vuoden 2025 aikana toimialueelle siirtyi omaishoidon tuen asiakkuuksia, jotka ovat aikaisempia vuosina kirjautuneet vammaispalvelujen toimialueelle (3,1 M€).
- Ohjaaja- ja avustajapalvelujen kustannukset kohdistuivat Effectoriin siirtymisen myötä oikealle toimialueelle. Aikaisemmin nämä kustannukset kirjautuivat ikäihmisten palveluihin (0,4 M€). Toimialueelle ei siirtynyt lisämäärärahaa kustannusten mukana.
- Vuonna 2025 tehtiin talousarviomuutoksia mm. Oiman kustannukset kohdistettiin toimialueille ja henkilöstöä siirtyi toiselle toimialueelle, myös toisilta toimialueilta siirtyi henkilöstöä perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS psykiatrian toimialueelle.
- Vuoden 2025 tilinpäätökseen kirjattiin lääkäreiden Nepton-saldoja yhteensä 0,3 M€, joita ei ole aikaisempina vuosina kirjattu tilinpäätökseen.
- Vuoden 2026 talousarvio on 0,6 % pienempi kuin vuoden 2025 tilinpäätös.

Perhe- ja sosiaalipalvelut ja Oys Psykiatria, Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehitys, TP2024 ja TP2025, toimintakate, ulkoiset nettomenot

*Ei sisällä maahanmuuttajien erityispalveluja eikä Perhehoidon keskusta.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut TP 2025 194,6 M€

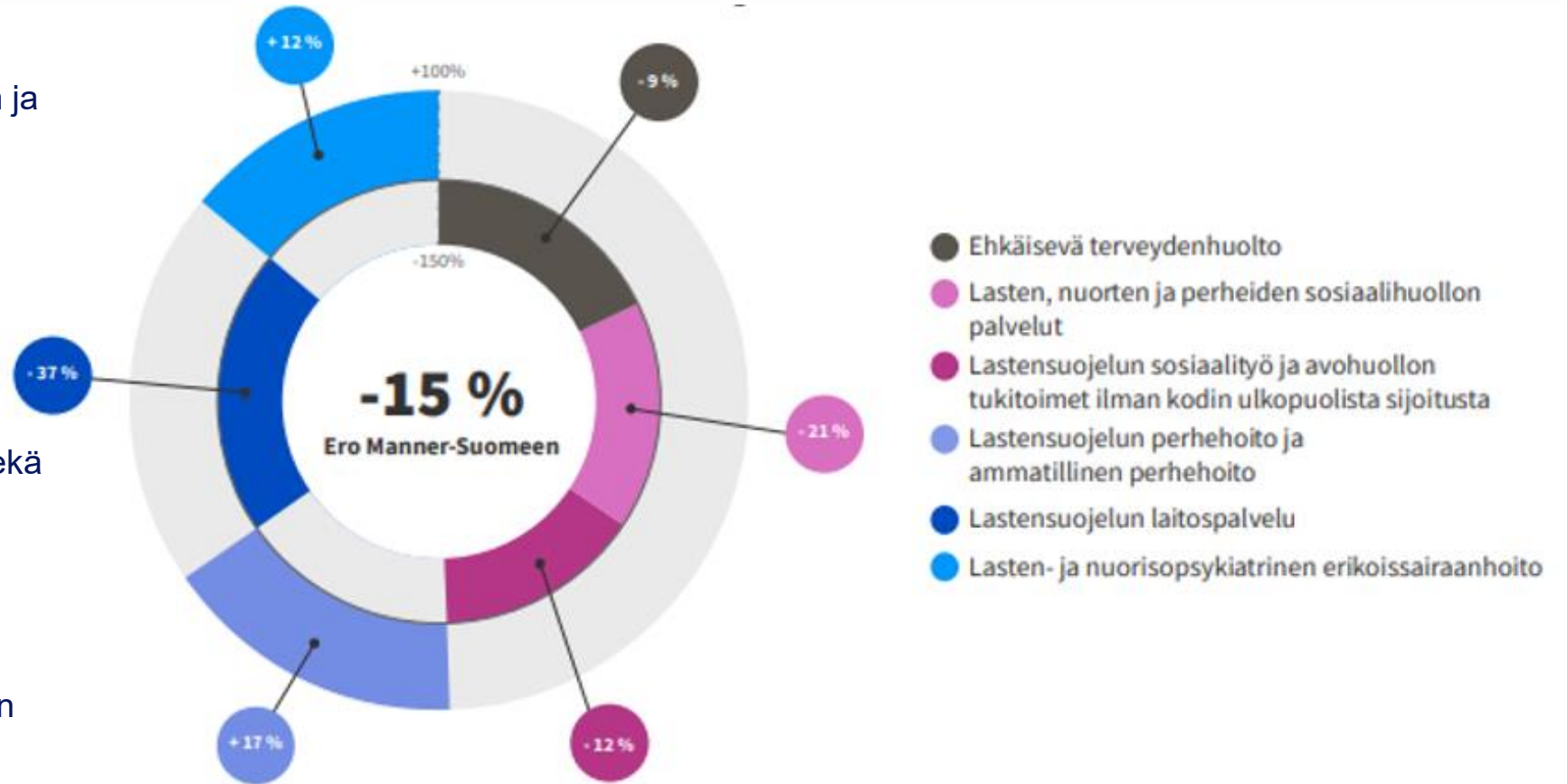

Omaa palvelutuotantoa lisätty lapsiperheiden kotiin annettavissa palveluissa, joka on vähentänyt asiakaspalvelujen ostojen tarvetta erityisesti vuoden 2025 aikana.

Vuonna 2025 perhekeskuspalveluissa toteutettiin jononpurun toimenpiteitä. Jononpurun toimenpiteitä kohdistui myös OYS psykiatrian lasten ja nuorten avopalvelujen vastuuyksiköihin.

Palvelujen nettokustannuksen maan keskiarvoa pienemmät

- Kuviossa on ehkäisevän terveydenhuollon, lasten, nuorten ja perheiden sosiaalihuollon palvelujen ja lastensuojelun sekä lasten- ja nuorisopsykiatrian nettokäyttökustannusten jakauma suhteutettuna alle 18-vuotiaaseen väestöön.
- Ehkäisevään terveydenhuoltoon sisältyy äitiys- ja lastenneuvola, opiskelu- ja kouluterveydenhuolto sekä opiskeluhuollon psykologipalvelut.
- Ero maan keskitasoon on kuvattu prosentteina.
- Tiedot perustuvat hyvinvointialueiden Valtionkonttorille raportoimiin taloustietoihin 07/2025.

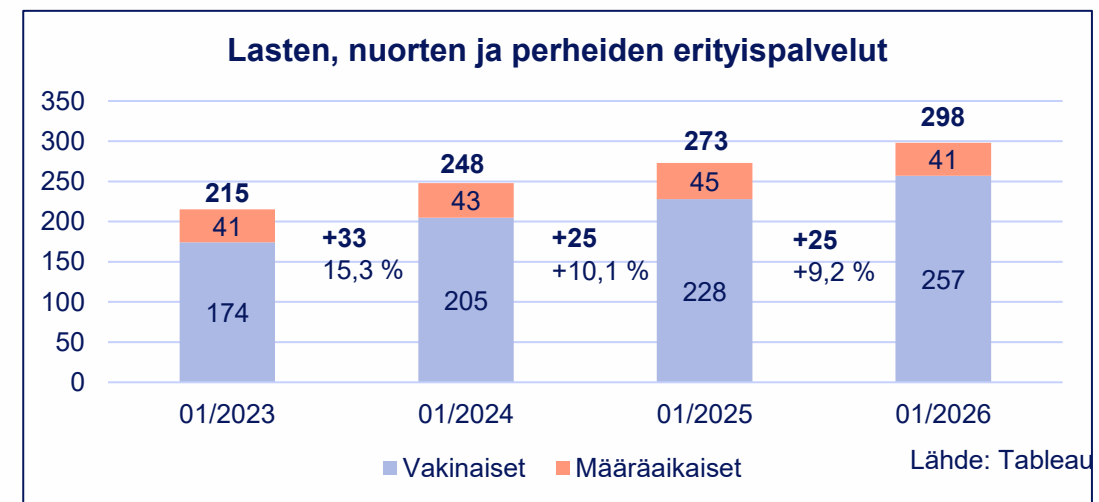
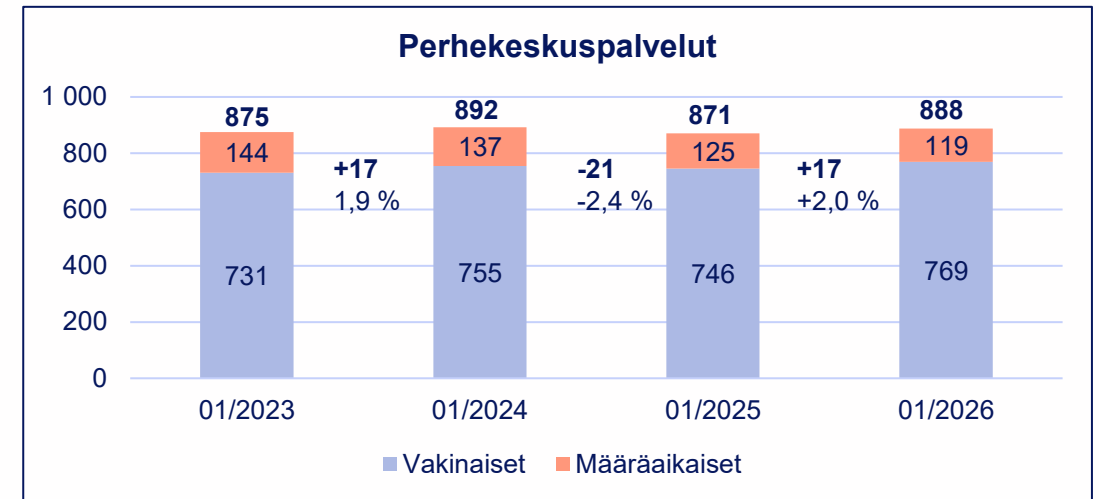
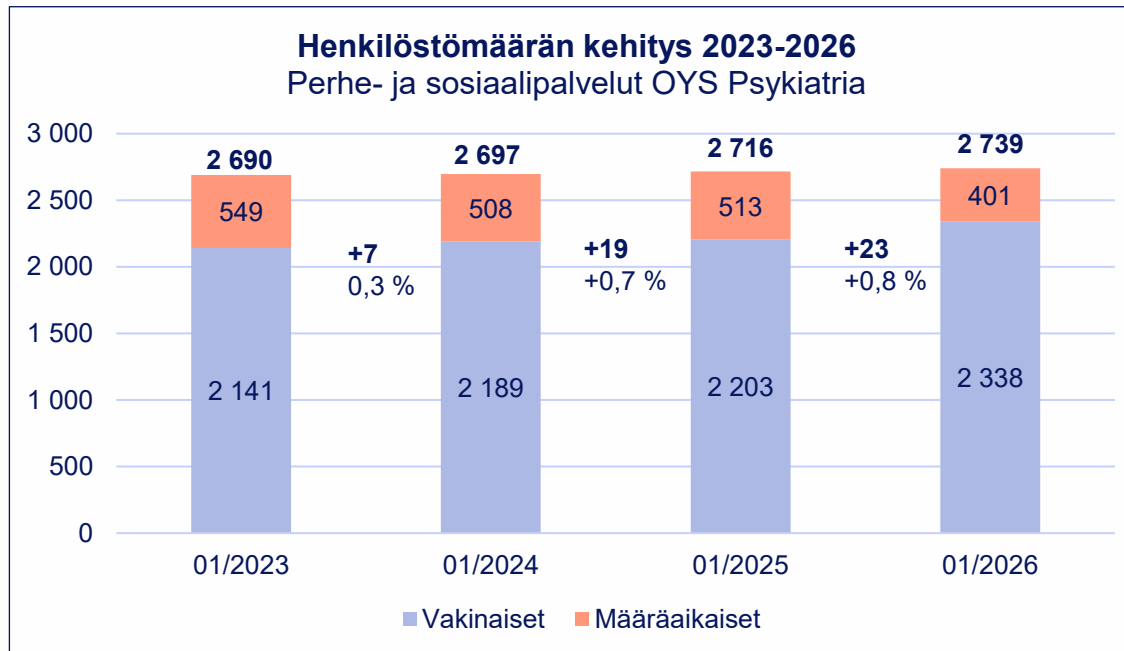

Lähde: THL 2025: Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella: Alueellinen asiantuntija-arvio, syksy 2025

Henkilöstömäärän kehitys 2023-2026

Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS psykiatria

- Henkilöstömäärän kasvu johtuu osittain oman palvelutuotannon vahvistamisesta.
- Henkilöstösaatavuus on parantunut ja avoimia virkoja/toimia on täytetty.
- Terveyssozialityöntekijöitä on siirtynyt Pepsyn toimialueelle.

Palvelutarve pysyy ennallaan – Asiakasprofiilit yhä vaativampia

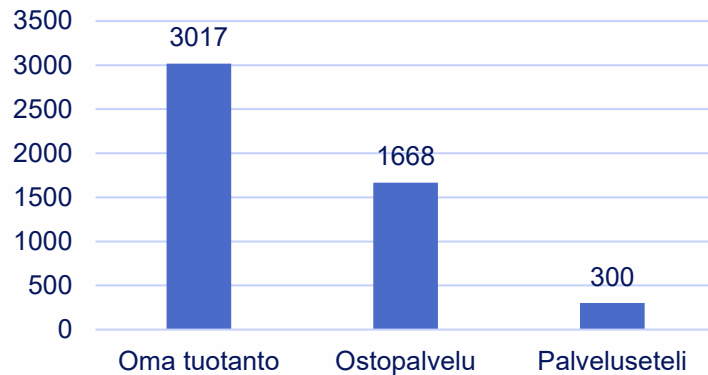
- Asiakasmäärään ei odotettavissa merkittäviä muutoksia, palvelutarve on edelleen merkittävä.
- Vammaispalveluista siirtynyt asiakkuuksia, joilla on laaja-alaista avun ja tuen tarvetta, sekä erityisosaamisen tarvetta.
- Yhteiskunnan tilanne sama kuin 1990-luvulla ja siihen peilaten voidaan arvioida tilannekehitystä.
- Omaan palvelutuotannon tuottavuutta (suoritteet) kehitetty ja se jatkuu.

- Erityisen tuen ja vahvan tuen asiakkaita entistä enemmän.
- Kansallisella tasolla myös tunnistettu, että lapset entistä vahvempaa tukea tarvitsevia.
- Lastensuojelulain muutoksella tuodaan integroitu ja suljettu laitospalvelu vakavaa väkivaltaa ja rikollisia tekoja tekeville alaikäisille.
- Lastensuojelussa yksikkökustannus on suurempi, vaikka asiakasmäärä on sama tai vähäisempi.

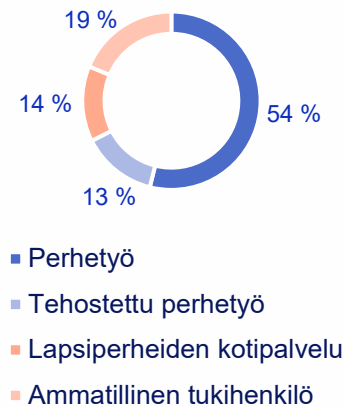
Lapsiperheiden kotiin annettavat palvelut

Lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö, tehostettu perhetyö, tukihenkilötoiminta

Kotiin annettavat lapsiperheiden palvelut

Asiakasmäärän jakauma

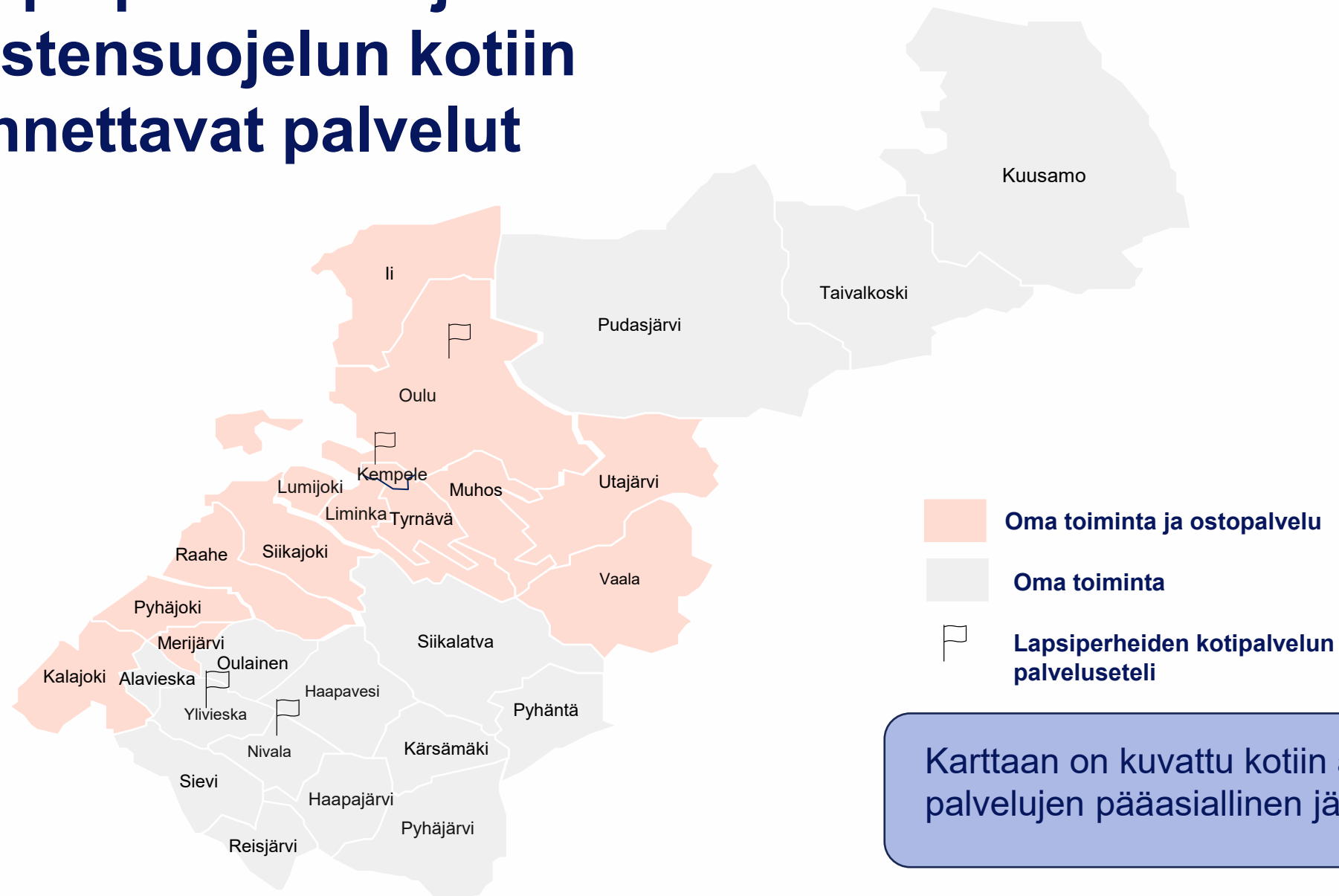
	TP2023*	TP2024	TPE2025
Oma tuotanto	6 969 303 €	7 197 790 €	7 714 806 €
Palveluseteli ja ostopalvelut	18 410 977 €	13 818 800 €	9 650 840 €
Yhteensä	25 380 280 €	21 016 590 €	17 365 646 €

*TP2023 kustannusten ohjautumisessa voi olla epäluotettavuutta.

Oma tuotanto*	Tehostettu perhetyö
Kilpailutettu palvelu (Enimmäishinnat)	Perhetyö Tehostettu perhetyö Ammatillinen tukihenkilö
Palveluseteli (Lapsiperheiden kotipalvelu)	Keskiarvo, lapsiperheiden kotipalvelu, ostopalvelu

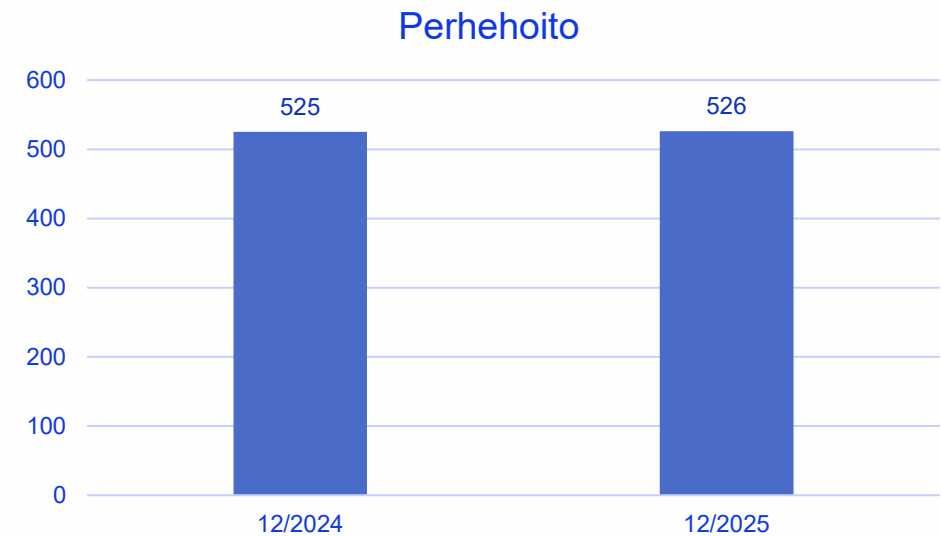
- Oma palvelutuotanto Pohteen eteläisellä ja Koillismaan alueella.
- Ostopalvelu keskittynyt Oulun alueelle, josta tuotetaan Pohteen kuntiin tarpeen mukaisesti. Palvelusetelipalvelu on pääsääntöisesti Oulun alueella.
- Oma toiminta tuottaa vahvan hyödyn erityisesti tiiviin työparityöskentelyn, nopean reagoitakyvyn sekä suunnitelmallisen ja kuntouttavan työotteen kautta, mikä parantaa palveluiden vaikuttavuutta ja oikea-aikaisuutta.
- Ostopalveluihin verrattuna oma toiminta integroituu luontevammin perhesosiaalityön ja lastensuojelun arkeen ja mahdollistaa varhaisen tuen PTA-vaiheessa, mikä ehkäisee raskaampien palvelujen tarvetta.
- Oma tuotanto: lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö ja tehostettu perhetyö vastuuyksiköt, lastensuojelun tehostetun tuen yksikkö

Lapsiperheiden ja lastensuojelun kotiin annettavat palvelut

Karttaan on kuvattu kotiin annettavien palvelujen pääasiallinen järjestämistapa.

Toimeksiantosuhteinen perhehoito

	TP2023*	TP2024	TPE2025
Oma tuotanto	18 358 401 €	20 157 139 €	20 226 495 €
Ostopalvelu	8 456 785 €	9 050 275 €	10 252 358 €
Yhteensä	26 815 186 €	29 207 414 €	30 478 853 €

**TP2023 kustannusten ohjautumisessa voi olla epäluotettavuutta.*

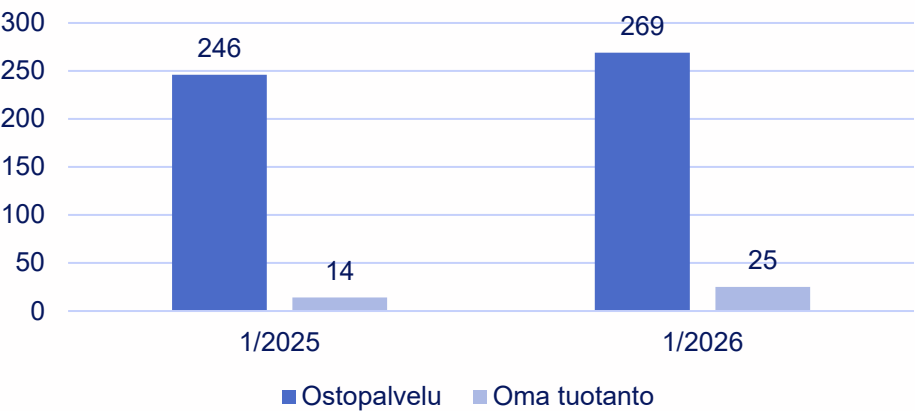
Lastensuojelun sijaishuollon oma tuotanto

	Peruspalkkio	Korotettu palkkioluokka 1	Korotettu palkkioluokka 2	Kulukorvaus
Oma tuotanto, toimeksiantoperusteinen	1 538,37 €/kk	1 868,02 €/kk	2 307,55 €/kk	0-12v: 634,49 €/kk 13-17v: 740,25 €/kk
Suorahankinta, vaihteluväli				

- Perhehoidon kilpailutus tulossa.
- Ostopalvelun hinta ei ole vertailukelpoinen Pohteen perhehoidon kuluihin.

Ammatilliset perhekodit ja laitoshoido

Laitoshoido, oma tuotanto ja ostopalvelu
tammikuu 2025/2026

*sisältää vain hankinnan mukaiset ostot

	TP2023*	TP2024	TPE2025
Oma tuotanto	1 777 939 €	1 870 713 €	3 605 283 €
Ostopalvelu	46 664 834 €	55 283 950 €	59 118 336 €
Yhteensä	48 442 773 €	57 154 663 €	62 723 619 €

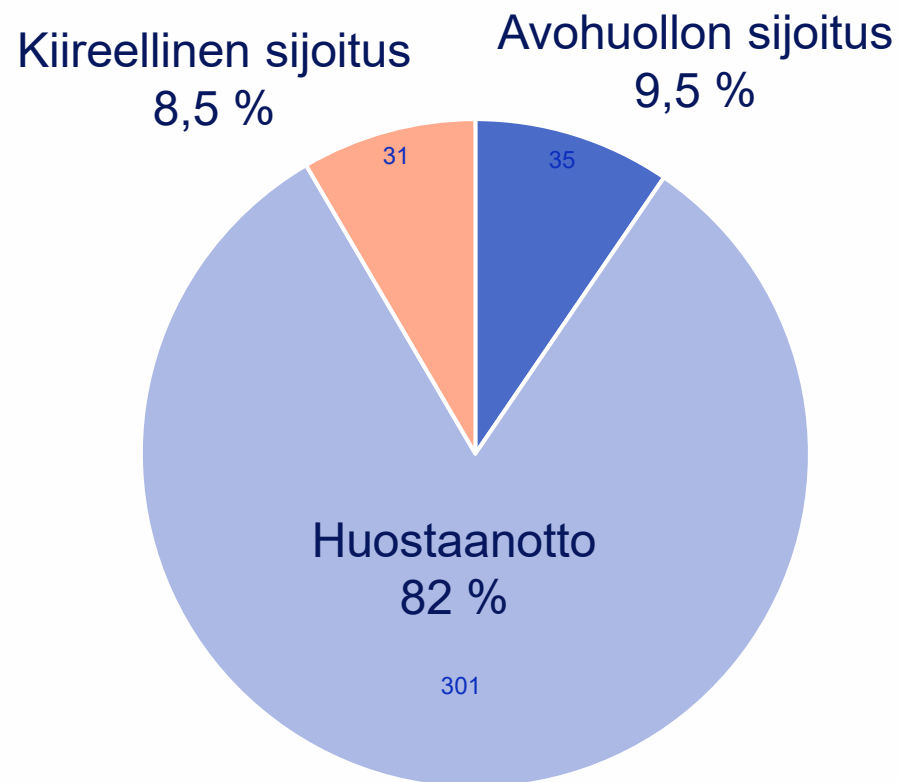
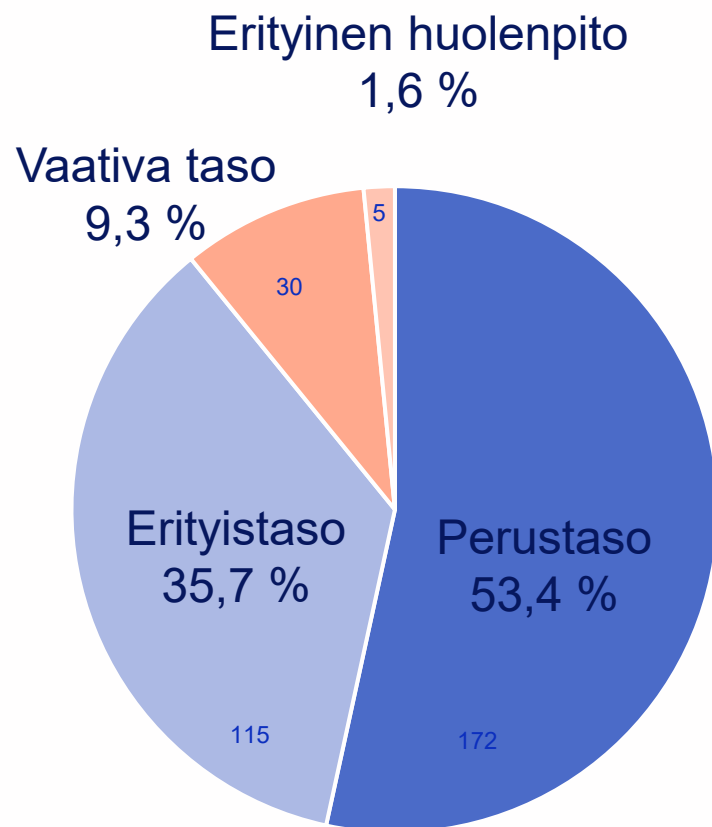
*TP2023 kustannusten ohjautumisessa voi olla epäluotettavuutta.

	Perustaso, mitoitus 1,0	Erytystaso, mitoitus 1,3	Vaativa taso, mitoitus 1,8	Erytynen huolenpito, mitoitus 2,0
Oma tuotanto *)	Metsola Helmi Sipilä	Helmi Sipilä	Sipilä	-
Suorahankinta				
Kilpailutettu palvelu (Enimmäishinnat)	365 €/vrk	470 €/vrk	618 €/vrk	702 €/vrk
Ammatillinen perhekoti				
Valtion koulukodit				

- Valtion koulukodin koulupäivämaksu
- Ammatillinen perhehoito järjestetään vain ostopalveluna.
 - Ammatillisten perhekotien käyttö laskenut.

18 *) Uusien yksiköiden osalta laskelmat voivat vielä tarkentua.

Asiakasmäärä lastensuojelun laitoshuollon eri tasoilla ja sijoitusten syyt 3/2025

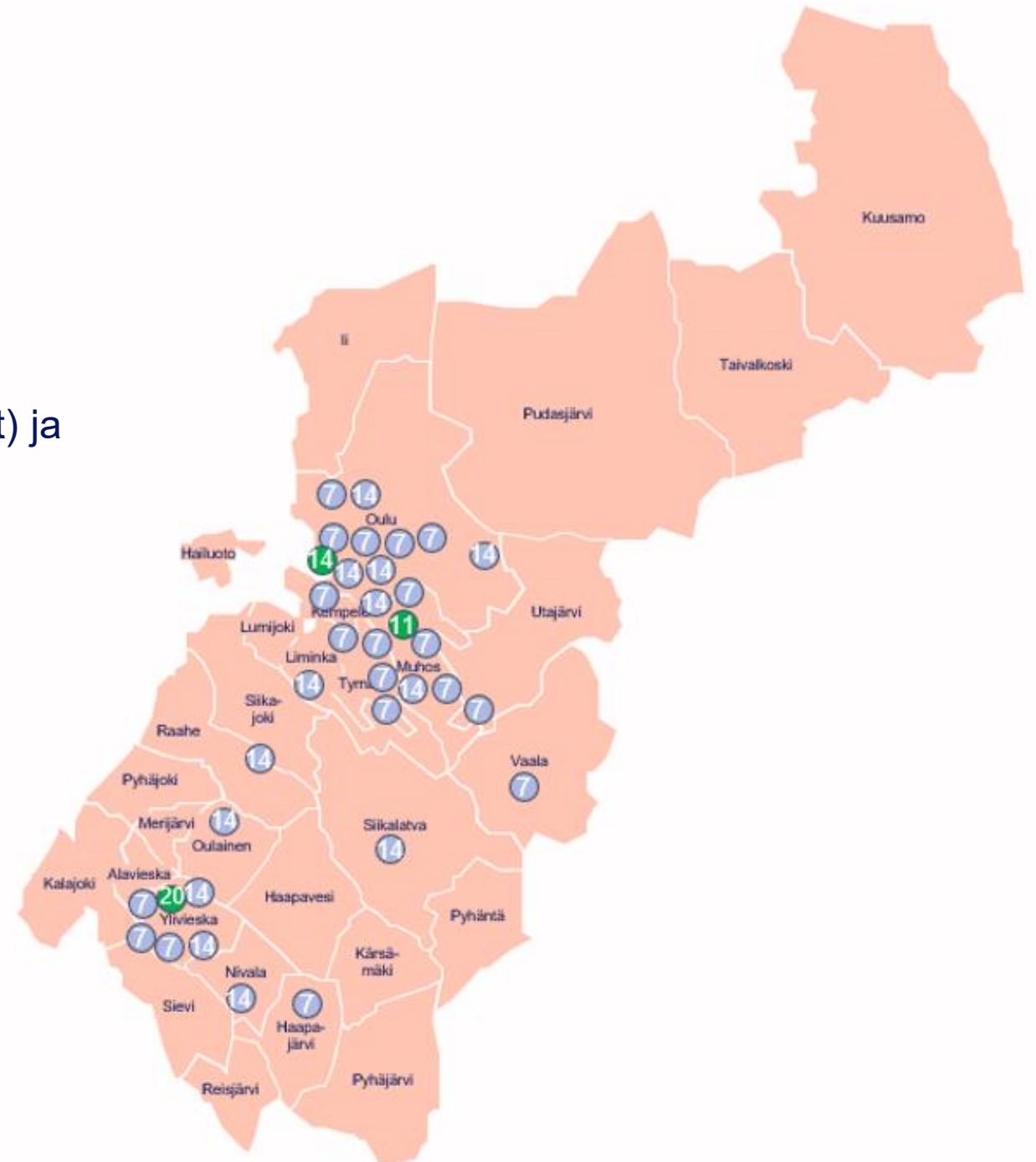
Taso	Asiakasmäärä
Perustaso, mitoitus 1,0	172 asiakasta
Erityistaso, mitoitus 1,3	115 asiakasta
Vaativa taso, mitoitus 1,8	30 asiakasta
Erityinen huolenpito, mitoitus 2,0	5 asiakasta
Yhteensä	322 asiakasta

Alle 18-vuotiaista on sijoitettuna n. 861 (24.2.2026), eli alle 1 % Pohteen lapsimäärästä.

THL:n mukaan vuonna 2024 kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia oli 17 100 (määrä sisältää kaikki sijoitusmuodot, avohuollon ja kiireelliset sijoitukset sekä huostaanotot).

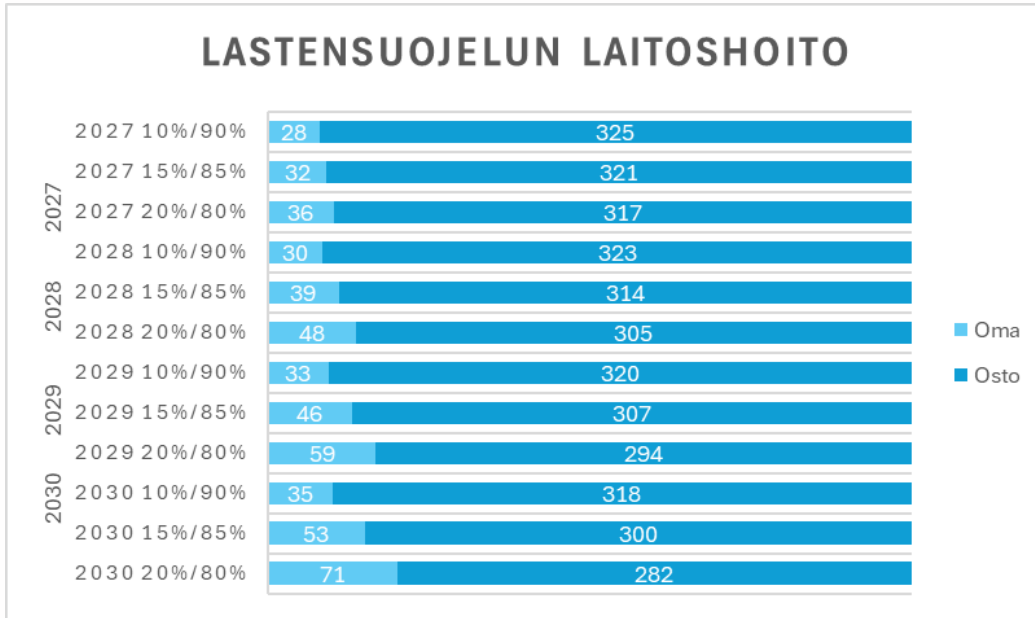
Lastensuojeluyksiköt

- Ostopalveluyksiköt (Pohteen sopimuskumppanit) ja asiakaspaikkamäärät.
- Oma tuotanto ja asiakaspaikkamäärät.

Lastensuojelun laitoshuolto, skenaariot vuosille 2027-2030

Palvelun tuottamistavan skenaariot ja vuosittainen asiakasmäärien kehitys

Kustannukset eri vuosina, M€

		2027	2028	2029	2030
10/90	Oma	4.1	4.6	5.2	5.7
10/90	Osto	59.2	59.3	59.5	59.4
15/85	Oma	4.7	5.9	7.2	8.5
15/85	Osto	58.5	57.8	56.9	56.1
20/80	Oma	5.3	7.3	9.2	11.4
20/80	Osto	57.6	56.3	54.6	52.8

Nykytilanne: kaksi lastensuojelun laitoshoidon omaa yksikköä, oman toiminnan osuus 7 % (2026).

- Oman toiminnan kustannukset 3,6 M€, ostopalvelukustannukset 59,1 M€; yhteensä **62,7 M€** (tpe2025)
- Skenaariossa asiakkaiden kokonaismäärä ei muutu (353 asiakasta) ja asiakkaiden tarpeet pysyvät samalla tasolla kuin vuonna 2025.
- Skenaarioissa huomioitu hva-indeksin mukainen kustannuskehitys eri vuosille.

• Skenaario 10/90: kokonaiskustannus vuonna 2030 65,1 M€

- Oman tuotannon asiakasmäärä vuoden 2030 lopussa 35 asiakasta.
- Vuonna 2030 oma tuotanto 5,9 M€, ostot 61,4 M€

• Skenaario 15/85: kokonaiskustannus vuonna 2030 64,7 M€

- Oman tuotannon asiakasmäärä vuoden 2030 lopussa 53 asiakasta.
- Vuonna 2030 oma tuotanto 8,8 M€, ostot 58,0 M€

• **Tavoiteskenaario 20/80:** kokonaiskustannus vuonna 2030 64,2 M€

- Oman tuotannon asiakasmäärä vuoden 2030 lopussa 71 asiakasta.
- Vuonna 2030 oma tuotanto 11,7 M€, ostot 54,5 M€

Työntuottavuusmittarit ja arvio kasvusta

Tavoitteet	Mittarit ja seuranta
Välittömän työajan nostaminen kotiin vietävissä palveluissa	Välitön työaika: 60 % .
Välittömän työajan nostaminen neuvolassa	Yhdenmukaiset ajanvarauskäytännöt ja yhtenäinen toimintamalli käynneille.
Laitospalvelujen henkilöstömitoituksen optimointi	Henkilöstömitoituksen toteutuman ajantasainen seuranta ja raportointi (vastuuyksikköpäällikön toimesta).
Laitospalveluissa korkea täyttöaste	Laitosasumisessa täyttöaste 99 % . Lasten poissaolojen ja rajoitustoimenpiteiden seuranta sekä sijaishuoltopaikan muutospäätökset.
Viranomaistyössä työajan käytön optimointi, työprosessien ja työnjaon läpikäynti. Keinoina mm. tekoälyn hyödyntäminen kirjaamisessa.	Viranomaistyössä tavoitteet asetetaan v. 2026.
Tiedolla johtamista tukevat tietojärjestelmät.	Tiedolla johtamista tukevien järjestelmien käyttöönotto (Effector käyttöön myös suoramarkintoihin). Hyödynnetään seurannassa Exceleitä ja manuaalista tiedonkeruuta. Sagan raportointisovelluksen toimivuus vaikuttaa tiedolla johtamiseen sekä viranomaistyön tehokkuuden tavoitteiden asettamiseen.
Lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian palveluiden integraatio perustasolta erikoissairaanhoidon tasolle Pohteen alueella.	Hoitotakuu.

Integraation toteutuminen palveluissa

- Lapset ja nuoret väestöryhmittäisessä palvelukokonaisuudessa:
 - Toteutettu lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäisevän, varhaisen tuen ja hoidon koordinoitu perhekeskuskokonaisuus.
 - Toimeenpantu monialaisesti vaativia erityispalveluita tarvitsevien lasten ja nuorten hoito- ja palveluketju.
- Lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalvelujen ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon integraatio.
- Toimialueiden kesken on tehty sote-palvelujen integraation suunnitelmallista edistämistä yhteisasiakkuuksien ja -prosessien osalta.
- Toimeenpantu perhekeskuspalveluiden kokonaiskoordinaatio palveluohjauksessa huomioiden myös kuntien ja järjestöjen palvelut. Integraatio neuvolan, opiskeluhuollon, lasten- ja nuorten mielenterveyspalveluiden sekä perhesosiaalityön välillä (+osin alkuarvio).
- Perhekeskuksen poikkihallinnollinen johtamismalli rakennettu paikalliselle, alueelliselle ja maakunnalliselle tasolle

Toimeenpantu kehittämishankkeita, jotka edesauttavat integraatiota:

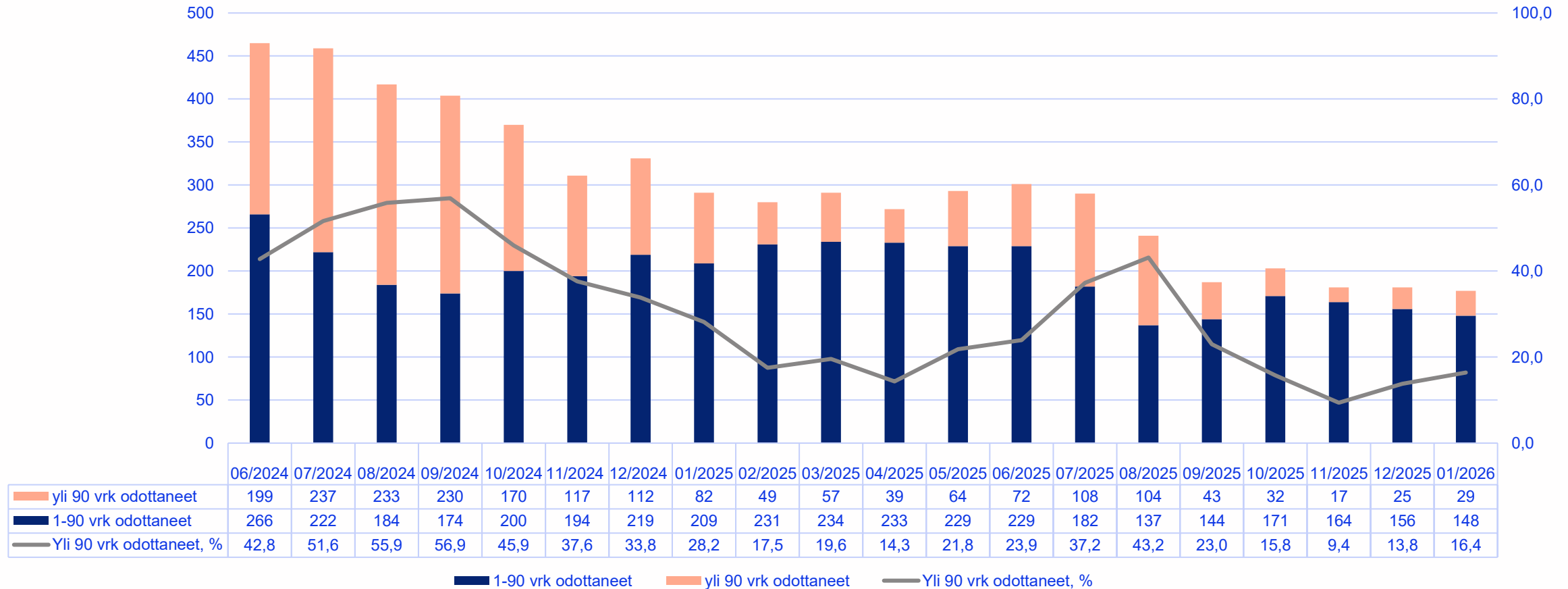
- Nuorten huume- ja päihdekuolemien ehkäisy Pohteella
- YPPA
 - *Yhdenvertaiset lapsiperhepalvelut Pohteella.*
- Nurri-hanke
 - *Vakaviin/ toistuviin rikoksiin syyllistyneiden nuorten tukeminen ja uusintarikollisuuden ennaltaehkäisy.*
- Kirjo-hanke
 - *Neurokirjon lapsiperheiden varhaisen tuen mallinnus.*
- Lastensuojeluyksikkö Kajo-hanke
 - *Lastensuojelun ja psykiatrian hybridiyksikkö.*
- Monialainen osaamisen tuki lastensuojelun sosiaalityössä
- Nakova-hanke
 - *Pohjois-Pohjanmaan toimintamalli naisiin kohdistuvan ja lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi ja uhrien auttamiseksi.*

Psykiatria:

Lasten ja nuorten (alle 23-vuotiaat) mielenterveyspalvelut

Psykiatrian erikoisalojen tiedot vertailukelpoisia vuoden 2024 alusta

Kansallinen tieto (ei sisällä Ylivieskan ja Raahen lanu-yksiköiden tietoja).

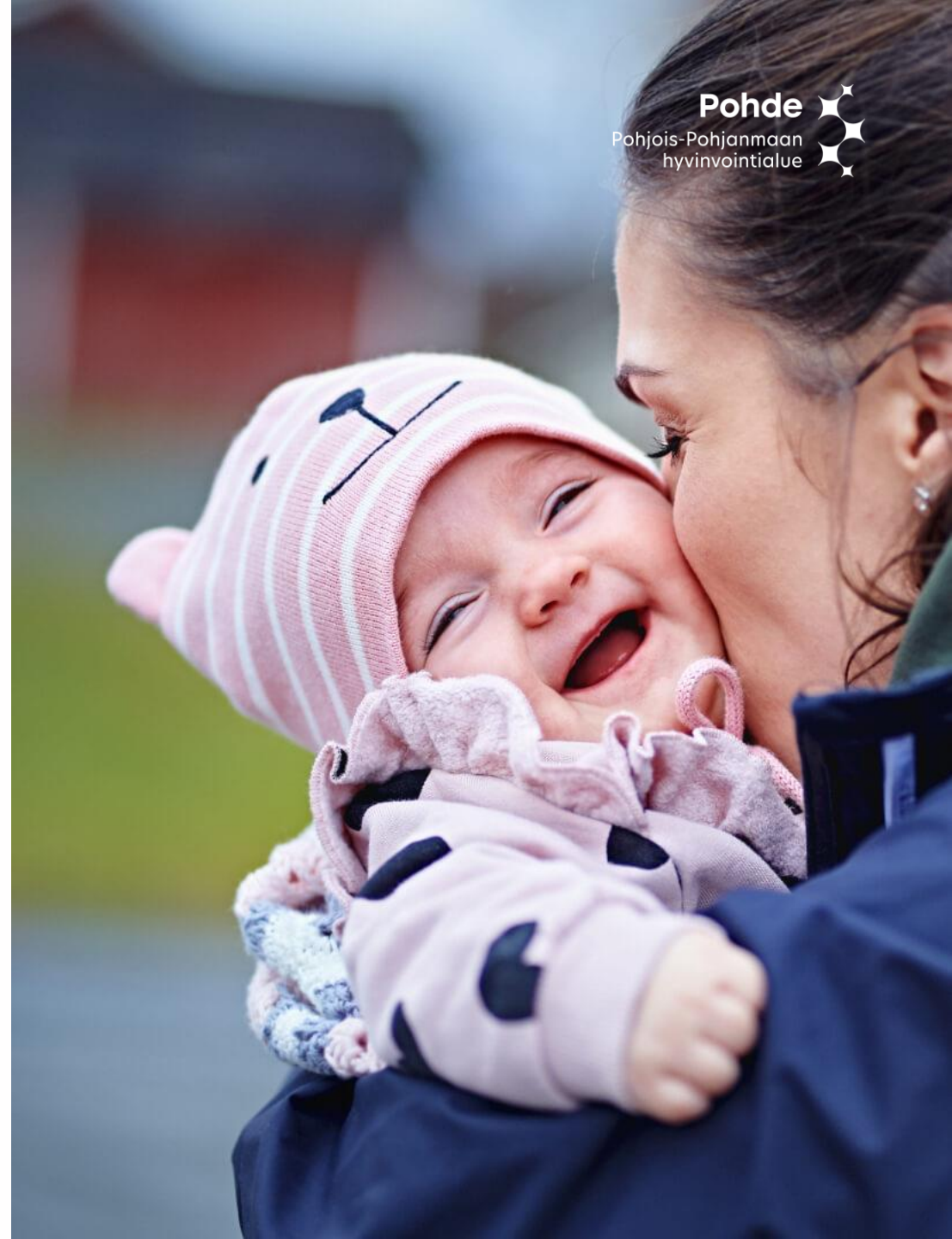

Äitiysneuvolat osana sote-palveluverkkoa

Tehdään neuvolapalvelun tarkoituksenmukaisesta organisointitavasta arvio.

Vaihtoehtoina järjestää terveydenhoitajan vastaanotto kiinteinä aikoina tai

Perhe varaa ajan ja saapuu neuvolapalvelua tarjoavaan sote-keskukseen.

Äitiysneuvolat / sotekeskusten palveluvalikoima (palveluverkko)

Alle 25 lapsen syntyvyyden kuntia:

Alavieska, Reisjärvi, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Taivalkoski, Vaala, Utajärvi, Hailuoto ja Lumijoki sekä Himanka (kuuluu Kalajokeen) ja Vihanti (kuuluu Raaheen).

Äitiysneuvolaa hoitavalla terveydenhoitajalla tulee olla vähintään 38 raskaana olevaa riittävän osaamisen varmistamiseksi.

Tämän vuoksi em. kunnissa ei ole omaa äitiysneuvolan terveydenhoitajaa, vaan tehtävää hoidetaan toisen kunnan kanssa yhteistyössä.

Mahdollisella keskittämisellä saadaan säästöä työntekijöiden matkakustannuksista ja mahdollisista tilakuluista.

Henkilöstövuosista ei, koska sopeuttaminen on jo tehty (ei ole palkattu vakanssin tyhjennettyä, osa-aikaisuuksia tyhjänä).

Terveydenhoitajaresurssi htv:

- Alavieska 0,2, Reisjärvi 0,3, Pyhäjoki 0,3, Pyhäjärvi 0,2, Taivalkoski 0,2,
- Vaala 0,2, Utajärvi 0,3, Hailuoto 0,03, Lumijoki 0,2, Himanka 0,2, Vihanti 0,2.

Välimatkat lähimpään isompaan neuvolaan:

- Alavieska – Ylivieska 17 km
- Reisjärvi – Haapajärvi 30 km
- Pyhäjoki – Raahe 28 km
- Taivalkoski – Kuusamo 65 km
- Vaala – Muhos 56 km
- Utajärvi – Muhos 25 km
- Lumijoki – Liminka 12 km
- Hailuoto – Liminka 60 km
- Himanka – Kalajoki 28 km
- Vihanti – Raahe 36 km,
- Vihanti – Oulainen 31 km

Palvelujen kehittämisen suunnitelmat

Palvelu	Toimenpide	Aikataulu
Lastensuojelun omat laitoksyksiköt	Sipilän lastensuojeluyksikkö: 7 + 7+ 4 + 2 itsenäistymisasuntoa sekä toimistotilat intensiivisen tuen tiimille	2026
	Lastensuojeluyksikkö Helmi: 7+4 paikka, Muhos.	Toiminnassa
	Haukiputaan lastensuojeluyksikkö: 7+7 -paikkaa ja 2 perhekuntoutuspaikkaa.	Tulossa 2027
	KAJO, Hybridiyksikkö lastensuojelu ja psykiatria: 7 + 5 paikkaa, Peltola.	Tulossa 2027
Lastensuojelun avopalvelu	Tehostetun perhetyön laajeneminen eteläiselle alueelle (ITU), 6 htv. Oulun tehostetun perhetyön oman toiminnan vahvistaminen, 4 htv.	2026
Palveluohjauksen pilotti Perhehoidon keskus	Palveluohjaus laitos- ja avopalvelujen (oma ja osto) käyttöön, 1 htv.	2026
Lapsiperheiden kotipalvelu	Oman ja ostopalvelun osalta kiinteän asiakasmaksun käyttöönotto.	Kevät/ syksy 2026
Palvelujen myöntämisen perusteet ja toimintaohjeet	Myöntämisen perusteilla vahvistetaan yhtenäiset käytännöt palvelujen arvioinnille ja myöntämiselle (perhetyön, tehostetun perhetyön, jälkihuollon perhehoidon myöntämisen perusteet ja lastensuojelun perhehoidon toimintaohje päivitetään).	2026
Monialaisen integraation vahvistaminen perhekeskuspalveluissa	Perhekeskusten eri tasojen johtamismallin vahvistaminen, yhdenmukainen palvelutarpeen arviointi- ja palveluohjausprosessi sekä neuvolan, sosiaalipalveluiden, opiskeluhuollon ja erityispalveluiden monialainen integraatio.	2026-2028
Lasten ja nuorten perustason ja erityistason psykiatristen palvelujen integraatio	Palvelujen kehittäminen ja yhteensovittaminen. Hoitoketjujen yhdenmukaistaminen koko Pohteen alueelle.	2026

Pohteen aloittaessa 1.1.2023 koko alueella oli ainoastaan yksi Oulun Metsolan lastensuojelun vastaanotto- ja arviointiyksikkö, kaikki muu lastensuojelun laitospalvelu hankittu ostopalveluna.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluiden ja lastensuojelun omaa tuotantoa lisätty ja kehitetty.

Integraatio eri palveluiden välillä vahvistunut.

Lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksun muutosesitys

Tulosidonnainen asiakasmaksu =
Asiakasmaksu perustuu
perheen bruttotuloihin,
perheenjäsenten
lukumäärään ja
palvelun tuntimäärään.

Lapsiperheiden kotipalvelun **omassa tuotannossa ja ostopalvelussa on tulosidonnainen asiakasmaksu.**

Oma toiminta on ensisijainen järjestämistapa alueilla, joilla omaa tuotantoa on tarjolla.

Tulosidonnainen asiakasmaksu ei ole välttämättä asiakkaalla tiedossa palvelun alkaessa ja se voi olla isompi kuin asiakas osaa odottaa.

Tuloselvityksen toimittaminen liitteineen on perheille usein haastavaa, vaikka maksukykyä olisikin.

Perhe ei välttämättä vastaanota palvelua asiakasmaksun vuoksi.

Oman ja ostopalvelun asiakasmaksutuotot vuonna 2025 oli noin **19 200 €**. Tuottoja vähentää asiakasmaksujen perimättä jättäminen asiakkaan taloudellisen tilanteen perusteella.

- Palvelusetelin arvo on tasasuuruinen 30€/h ja asiakas maksaa palveluntuottajan hinnan ja palvelusetelin arvon erotuksen omavastuuna.
- Pohteen 23 palvelusetelituottajan hintojen keskiarvo on, eli omavastuu noin.
- **Esitys: Oman tuotannon ja ostopalvelun kiinteä asiakasmaksu olisi 8-10€/ tunti.**
- Asiakasmaksun muutos voi lisätä palvelun käytön määrää.
- Tarve muuttaa delegointisääntöä siten, että perheen omatyöntekijä voi alentaa tai jättää perimättä asiakasmaksun tai päättää palvelusetelin arvon korottamisesta.
- Jos muutos tehdään, niin siirtymäaika syytä arvioida, esim. 1.8. alkaen.

Järjestämistavan tavoitetasot vuonna 2030 ja nykytila

Palvelu Tavoite 2026-2030	Oman tuotannon osuus % (nykytila suluissa)	Ostopalvelut % (nykytila suluissa)	Palveluseteli % (nykytila suluissa)	Muut tuotantotavat/ avustus	Markkina-analyysi
Lapsiperheiden kotipalvelu	54 (54)	14 (14)	32 (32)		Riittävä
Perhetyö	80 (80)	20 (20)	(0)		Riittävä
Tehostettu perhetyö	50 (38)	50 (61)	(0)		Riittävä
Ammatillinen tukihenkilö	50 (28)	50 (72)	(0)		Riittävä
Perhehoito	80 (73)	20 (27)	(0)		Riittävä
Lastensuojelun laitospalvelut	20 (7)	80 (93)	(0)		Vaativa ja erityistason palvelu puutteellista tällä hetkellä. Oma laitospalvelu korjaa tilannetta.

Toimialueen yhteenvedoesitys

Oman palvelutuotannon vahventaminen:

- ✓ Perhehoidon vahventaminen.
- ✓ Lastensuojelun laitoshoidon maltillinen lisääminen 1-2 yksikön vuosivauhtia Ouluun ja lähialueille. Huomioitava tilojen saatavuus.
- ✓ Tehostetun perhetyön ja tukihenkilötyön vahventaminen.

- ✓ Kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 18-vuotiaiden tavoitetaso on enintään 1,2 %.
- ✓ Huostaanotettujen lasten tavoitetaso pysyy alle 1 %:n.

Toimeenpantu suhdeperustainen työote, jonka keskiössä on työskentely asiakkaan kanssa.

- ✓ Asiakasta ei ohjata toiseen palveluun.
- ✓ Avopalvelujen ja kotiin annettavien palvelujen asiakasmäärä on vähentynyt.

Lakiuudistusten myötä merkittäviä muutoksia palveluihin, resurssitarpeisiin ja toiminnan organisoitumiseen.

- ✓ Toimialueella tehty uudelleenorganisointia, allokoointia, palvelujen yhdenmukaistamista ja vahvistettu palvelun saatavuutta.
- ✓ Palvelutuotannossa lisätään tuottavuutta ja tehokkuutta huomioiden lakisääteiset mitoitus- ja palvelutakuut.
- ✓ Asiakkaiden palvelutarpeeseen pystytty vastaamaan perustason sosiaali- ja mielenterveyspalveluilla

Linjattavat asiat

Palvelut

Painotetaan ennaltaehkäiseviä ja kotiin annettavia palveluja.

Toteutetaan yhden yhteydenoton toimintamallia.

Lapsiperheiden kotipalvelun oman ja ostopalvelun osalta siirtyminen tulosidonnaisesta asiakasmaksusta kiinteään asiakasmaksuun.

Jatketaan toimialueen monialaisen kehittämistyön tuloksena syntyneiden toimintamallien vakiinnuttamista.

Palvelujen järjestäminen

Palvelujen järjestämistavat noudattavat tavoitetasoja.

Omaa palvelutuotantoa vahvistetaan tarkoituksenmukaisilta osin.

Digitaaliset palvelut ja ryhmämuotoiset palvelut osana palveluvalikkoa.

Tehdään neuvolapalvelun tarkoituksenmukaisesta organisointitavasta arvio.

Taustamateriaalit

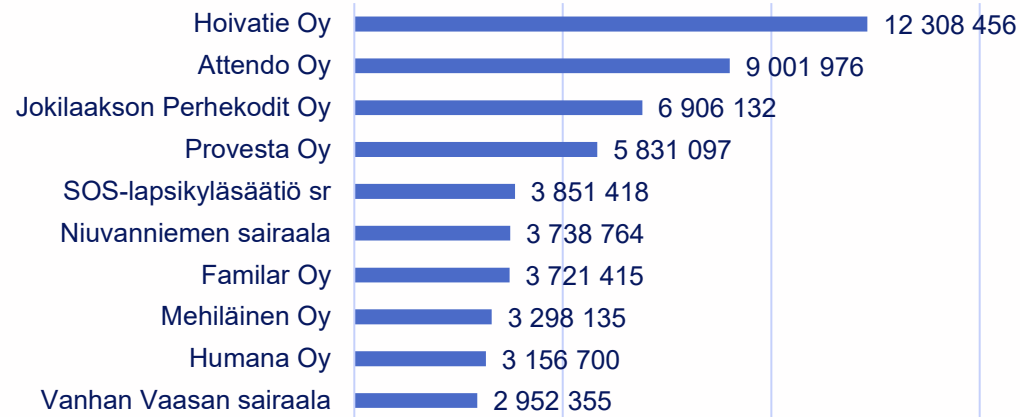
Neuvolan ja opiskeluhuollon terveydenhoitajien henkilöstöresurssin muutos suhteutettuna lastenmäärän ennusteeseen 2027-2030

Vuosi	Palvelu	Vähennys htv
2027	Neuvola	0,9
2027	Opiskeluhuolto	2,5
2028	Neuvola	0,6
2028	Opiskeluhuolto	2,1
2029	Neuvola	0,6
2029	Opiskeluhuolto	2,6
2030	Neuvola	2,4
2030	Opiskeluhuolto	2,4
Yht.		14.1

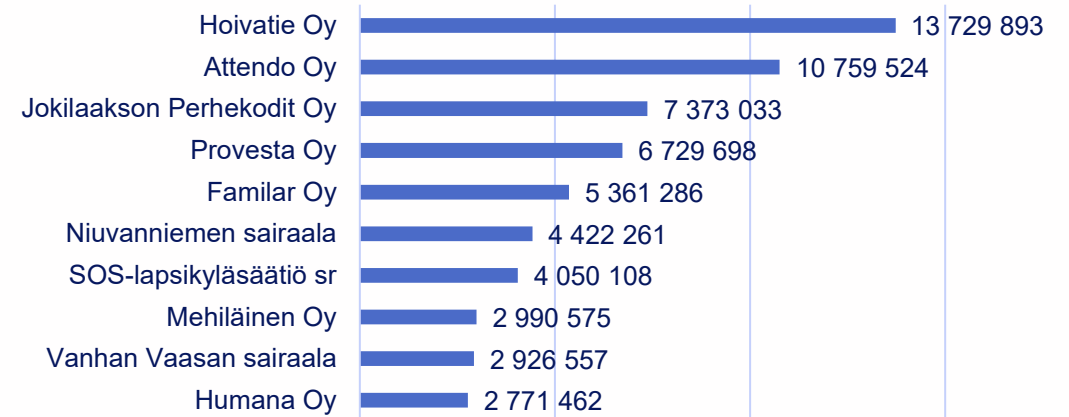
Kunta	Yhteensä 2026–2030 (htv)
Oulu	5,9
Nivala	0,7
Ii	0,6
Kuusamo	0,6
Ylivieska	0,6
Raahe	0,5
Haapavesi	0,4
Kalajoki	0,4
Liminka	0,4
Muhos	0,4
Tyrnävä	0,4
Haapajärvi	0,3
Sievi	0,3
Siikalatva	0,3
Vaala	0,3
Lumijoki	0,2
Oulainen	0,2
Pudasjärvi	0,2
Pyhäjärvi	0,2
Siikajoki	0,2
Alavieska	0,1
Hailuoto	0,1
Kempele	0,1
Kärsämäki	0,1
Merijärvi	0,1
Pyhäjoki	0,1
Pyhäntä	0,1
Reisjärvi	0,1
Taivalkoski	0,1
Utajärvi	0,1
	14,1

Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS Psykiatria ostopalvelut 2024-2025 koko toimialueen osalta

**TOP 10 Palveluntuottajat
vuosi 2024**

**TOP 10 Palveluntuottajat
vuosi 2025**

Lähde: Tableau

	Ostolaskut yhteensä M€	Laskujen lukumäärä	Laskujen mediaanisumma €
01-09/2025	113,0	30 027	436,70
2024	147,1	52 616	470,00

Lähde: Hansel